

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa M. S.
przeciwko A. S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 stycznia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,

2. przyznaje adw. A. L. od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należną od czynności tego rodzaju tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód M. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 grudnia 2017 r. oddalającego jego apelację od oddalającego powództwo wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 8 maja 2017 r.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego A. S. kwoty 800 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu. Sąd Okręgowy ustalił, że postanowieniem z 30 sierpnia 2004 r. Sąd Rejonowy w S. ogłosił upadłość powoda z możliwością zawarcia układu, ustanowił zarząd własny upadłego co do całości majątku oraz wyznaczył pozwanego jako nadzorcę sądowego. Następnie postanowieniem z 20 kwietnia 2005 r., zmieniono rodzaj upadłości na upadłość likwidacyjną i w miejsce nadzorcy powołano syndyka masy upadłości - również został nim pozwany. Dnia 22 kwietnia 2005 r. syndyk wraz z pracownikami i archiwistą zabezpieczali dokumentację upadłego. Tego dnia powód został aresztowany na kilka miesięcy, wobec czego zabezpieczenie dokumentacji i jej spisanie odbyło się bez jego udziału. W toku czynności stwierdzono braki w dokumentacji księgowej i sprzęcie, m. in. nie było dysku twardego komputera. Dokumenty złożono w archiwum. Pozwany kilkakrotnie zwracał się do powoda o brakującą dokumentację, jednak powód nie odpowiadał na wezwania. O trudnościach w kontakcie z powodem pozwany informował kilkakrotnie pisemnie sędziego-komisarza wyjaśniając, że utrudnia to prowadzenie postępowania upadłościowego. Postanowieniem z 15 czerwca 2007 r. Sąd Rejonowy w S. zezwolił syndykowi na sprzedaż z wolnej ręki wierzytelności powoda do M. i U. B. w kwocie 660 420,78 zł z odsetkami ustawowymi, za najwyższą zaoferowaną cenę (nie niższą niż 100 000 zł), po zamieszczeniu ogłoszenia w prasie lokalnej i ogólnopolskiej. Odpis postanowienia doręczono powodowi 1 lipca 2007 r. W braku ofert Sąd Rejonowy wyraził zgodę na sprzedaż tej wierzytelności z wolnej ręki za najwyższą zaoferowaną cenę, po ogłoszeniu w prasie lokalnej oraz ogólnopolskiej. Ogłoszenie ukazało się w „G.” oraz „K.”. Oferty nabycia wierzytelności złożyło troje oferentów, w tym najwyższą R. Ź., który zaproponował cenę 35 000 zł. W dniu 13 grudnia 2007 r. pozwany sprzedał mu wierzytelność za umówioną cenę. Sąd Okręgowy nie stwierdził, aby ustalone fakty wskazywały na nienależyte wykonywanie przez pozwanego obowiązków w postępowaniu upadłościowym, ani też na powstanie po stronie powoda jakiegokolwiek szkody w wyniku działań pozwanego.

Sąd odwoławczy, rozpoznający sprawę na skutek apelacji powoda, podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie prawa materialnego przez „niewłaściwą, zbyt wąską wykładnię” art. 173 w zw. z art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie, na wypadek oddalenia skargi kasacyjnej, o przyznanie od Skarbu Państwa pełnomocnikowi skarżącego adw. A. L. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym w wysokości 150% stawki minimalnej, powiększonych o należny podatek VAT, albowiem koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

W odpowiedzi na skargę kasacyjna powoda pozwany wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia tej skargi do rozpoznania lub też o oddalenie skargi kasacyjnej i – w obu wypadkach – o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. tj. potrzebą wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a konkretnie koniecznością interpretacji art. 173 prawa

upadłościowego, szczególnie w kontekście postanowień art. 179 i art. 160 ust. 3 prawa upadłościowego. Skarżący wskazał, iż wątpliwości w przedmiocie wykładni tych przepisów dotyczą w pierwszym rzędzie zakresu obowiązków syndyka jako sprawującego zarząd masą upadłości, a w konsekwencji jego odpowiedzialności za ich zawinione naruszenie.

Potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie ujawnia się wówczas, kiedy interpretacja określonych przepisów budzi istotne wątpliwości lub różnice zdań w orzecznictwie, a rozwikłanie tych wątpliwości ma znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2018 r., I CSK 685/17, LEX nr 2486160). Rozbieżności w wykładni przepisów wymagają wskazania w oparciu o przykłady orzecznicze i wypowiedzi doktryny, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne i jakie jest ich źródło oraz argumenty wspierające możliwe stanowiska. Uzasadnienie tej przesłanki przedsądu nie może się sprowadzać jednak do kwestionowania ustaleń faktycznych i oceny dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 lipca 2018 r., II CSK 144/18, Legalis Numer 1805823). Dokonanie wykładni wskazanych przepisów pod kątem zakresu obowiązków syndyka jako sprawującego zarząd masę upadłości, a w konsekwencji jego odpowiedzialności za ich zawinione naruszenie, nie przyczyni się do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, gdyż spór dotyczył określonych czynności syndyka, w tym zakresie jego obowiązki nie budziły wątpliwości, a sposób ich wykonania został poddany ocenie w oparciu o szczegółowe ustalenia faktyczne. W konsekwencji wskazana w skardze przyczyna mająca uzasadnić jej przyjęcie do rozpoznania nie została wykazana. Okoliczności sprawy nie świadczą o tym, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., wobec czego należało odmówić przyjęcia skargi powoda do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) a o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi – na podstawie § 4

ust 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019, poz. 18).

aj